

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE INSTITUT MATADEPERA

Revisió aprovada pel Claustre el 29 de juny de 2016 i pel Consell escolar el 30 de juny de 2016.

ÍNDEX

- 1- El Centre: context i principis i criteris educatius bàsics
- 2- Visió: com assolir els objectius bàsics
 - a. Prioritats educatives
 - b. Organització
 - c. Tutoria – Participació – orientació (redactat provisional)
 - i. Relació amb famílies
 - ii. Tutoria
 - d. Participació (redactat provisional)
 - e. Valors (redactat provisional)
 - i. Quins?
 - ii. Com?
 - f. Relació amb l'entorn (redactat provisional)
 - g. Plantilla docent (redactat provisional)

Aquest és un document en contínua revisió i actualització. En la darrera, s'ha fet una aprovació provisional dels apartats 2c fins a 2g amb el compromís de redactar-los bé i discutir-los en profunditat el curs 2016/17, així com de completar els apartats pendents.

1- El Centre: context i principis i criteris educatius bàsics

L'Institut Matadepera és l'únic Institut públic de la població de Matadepera. S'hi imparteix l'Educació Secundària Obligatòria i dues de les modalitats de Batxillerat (la de Ciències i tecnologies i l'Humanística social). Probablement per aquest fet singular, percebem que és un Centre valorat com a propi pel poble.

És l'Institut d'una població relativament petita situada al peu del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac que gaudeix d'un entorn natural privilegiat.

És a tocar d'una de les ciutats més grans de Catalunya (Terrassa), que gaudeix de quantitat de serveis i recursos culturals. Matadepera comparteix amb Terrassa molts llaços familiars, socials i econòmics. L'alumnat de l'Institut és majoritàriament resident a Matadepera, però també acull alumnes d'altres poblacions, sobretot de Terrassa.

Totes aquestes característiques determinen que, des de la seva fundació (1996), l'Institut s'ha definit a si mateix, i es defineix, com un **centre arrelat i permeable a l'entorn natural i social**, entenent aquest entorn com el municipi de Matadepera, el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac i la zona de Terrassa. Això implica que és un centre obert, amb vocació de col·laboració amb entitats i institucions locals i comarcals, que intenta aprofitar al màxim l'entorn natural i els recursos socials, econòmics i culturals de la comarca. Aquest entorn tan interessant ha de fer més rica la contextualització dels aprenentatges i ha de permetre obtenir els millors recursos per ajudar els estudiants en el seu creixement personal.

L'alumnat de l'Institut Matadepera és divers i té unes necessitats i interessos diversos. Si en fem una mitjana, trobem un alumnat amb unes expectatives familiars força altes pel que fa als seus estudis, en molts casos amb algun dels progenitors amb estudis universitaris, amb un domini del català com a llengua materna, i amb un nivell socioeconòmic majoritari mig o, fins tot, alt. Cal tenir en compte que això és una mitjana i que l'Institut tracta amb persones diferents, que tenen les pròpies situacions familiars, interessos i necessitats. Molts dels alumnes del centre no responen a cap d'aquestes característiques i els que hi responen poden tenir necessitats educatives molt diverses.

Per això, l'Institut es planteja, d'una banda la necessitat de tenir una intensa col·laboració amb les famílies dels alumnes, per aprofitar la voluntat i capacitat d'ajudar eficaçment en la tasca educativa i donar una resposta a l'alt nivell d'exigència sobre la institució escolar. Això implica que l'Institut planteja la necessitat de **prioritzar l'acció tutorial i la col·laboració amb les famílies**.

D'altra banda, seguint els principis de l'educació inclusiva, el projecte educatiu del centre prioritza **la personalització dels sistemes d'aprenentatge** per assolir l'èxit en la totalitat dels seus alumnes. Per a l'Institut Matadepera, **l'atenció a la diversitat és sinònim de metodologia d'ensenyament-aprenentatge**. Si, tal com s'ha dit abans, la tasca educativa es fa sobre cadascun dels estudiants, no pas sobre una mitjana, és evident que tots els alumnes són diferents. Atendre a la diversitat és per l'Institut

Matadepera busca contínuament la manera de personalitzar els aprenentatges per tal que siguin de la màxima qualitat possible per a tots els alumnes.

La història del centre l'ha dut a tenir una manera pròpia de definir les seves prioritats. Ja des del seu inici, el **treball dels valors** s'ha considerat una tasca indissociable de l'aprenentatge d'altres competències o continguts. Com en els altres aprenentatges (i potser més i tot), els valors no s'ensenyen, sinó que s'aprenen si es viuen i s'exerceixen. Per això, intentem que aquests valors impregnin la vida del dia a dia del centre i en vertebrin algunes de les activitats més importants. L'Institut Matadepera treballa per ser i ajudar a ser solidari, per la pau i la justícia social, per la coeducació, pel respecte i la convivència...

Pel que fa a la reflexió més purament pedagògica, l'evolució del centre l'ha dut més recentment a incorporar els principis de la neuroeducació i els coneixements teòrics sobre l'aprenentatge com a pilars sobre els quals dissenyar el projecte estratègic i metodològic. Aquests principis defineixen els criteris pedagògics sobre els què es vol basar el Centre. Algun, com la necessitat de personalització dels aprenentatges per atendre les necessitats de tots els alumnes, han quedat definits abans.

Els altres principis teòrics bàsics sobre els què basem la pràctica educativa i les maneres com intentem donar-hi resposta són:

- *L'alumnat és el centre de l'aprenentatge.* En conseqüència, no ho són ni els ensenyants, ni els continguts, ni la institució. Per aquest motiu, les activitats d'aprenentatge han de ser actives per als alumnes, que han d'anar a buscar el coneixement. Per tant, podríem definir la línia pedagògica del centre com a **metodologia activa**. Aquella que promou que, sobretot, s'apregui fent.
- *L'aprenentatge és de naturalesa social.* En conseqüència, i sense descartar altres metodologies, considerem que **l'aprenentatge cooperatiu** ha d'estar present en les activitats d'aprenentatge, ja que la interacció social el facilita.
- *Les emocions són part integral de l'aprenentatge.* Ho considerem des d'un punt de vista doble: d'un costat, entenem emocions com "allò que ens emociona" i, per tant, ens motiva per l'aprenentatge; i de l'altre, com la globalitat de la part emocional de cadascú. Per tant, l'aspiració d'assolir aprenentatges sòlids, complexos i de qualitat el basem, d'una banda, en la necessitat de buscar contextos i situacions altament **motivadores** per als alumnes i, en segon lloc, per la voluntat d'aprofitament màxim del temps escolar. Pretenem ajudar-los a tenir una visió positiva i completa d'ells mateixos i treballem per donar-los recursos per **empoderar-se** en lligar la seva part emocional amb la seva part racional.
- *L'esforç és clau per l'aprenentatge.* Els contextos motivadors i l'intent d'evitar sobrecàrregues monòtones de feina, així com la promoció de situacions estimulants i de relacions de col·laboració positives, creiem que poden ajudar els alumnes a fer esforços continuats amb sentit i, per tant, a tenir aprenentatges més sòlids.

- *L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge.* Per això es promou la reflexió sobre el què s'aprèn i es treballa i, en general, es potencien les estratègies de **l'avaluació formativa**.
- *Aprendre és construir connexions horitzontals.* El Projecte pedagògic del centre intenta ajudar a establir-les proposant **situacions d'aprenentatge riques, que depassin sempre que es pugui, matèries, disciplines o àmbits** i, promovent la interdisciplinarietat d'activitats i àmbits que lliguin explícitament continguts de diferents especialitats i ajudin a fer evidents aquestes connexions.

2- Visió: com assolir els objectius bàsics

a. Prioritats educatives

El currículum de l'educació secundària és vast i difícilment abastable amb la qualitat i aprofundiment als què aspira el centre. Per aquest motiu, l'Institut defineix algunes prioritats que creiem que cal que siguin tingudes en compte per vertebrar l'organització general i cadascuna de les programacions d'aula. Aquestes prioritats seran variables en el temps, més tenint en compte que el Centre és viu, canvia, aprèn i reflexiona sobre el què fa i el què aprenen els seus estudiants i que les necessitats d'aquests en el futur són incertes. Aquestes prioritats, subjectes a revisió permanent, com tot el PEC, són: l'aprenentatge de les llengües estrangeres, la competència digital, l'autonomia en l'aprenentatge, les eines de recerca o investigació, la creativitat, la competència comunicativa (expressió oral, expressió escrita i lectura) i la competència matemàtica (sobretot per la capacitat de ser aplicada).

Per facilitar **l'aprenentatge de les llengües estrangeres**, es pretén generar situacions d'ús de l'anglès fora de les classes d'anglès, sigui promovent activitats de classe en anglès, tipus CLIL (Content and Language Integrated Learning); promovent intercanvis físics o epistolars; o, fins i tot, proposant que l'anglès sigui llengua vehicular d'algunes matèries. A més, es proposa la potenciació de l'aprenentatge d'altres llengües estrangeres, sobretot del francès per proximitat geogràfica i cultural. Per proposar, programar i avaluar aquestes activitats el centre mantindrà dins la seva programació anual un pla PILE (Pla d'Impuls de les Llengües Estrangeres).

La **competència digital** està definida com una competència d'un caràcter totalment transversal i, com a tal, ha de ser una competència per ser apresada i consolidada en totes les matèries. El centre tindrà actualitzada una proposta de desplegament d'aquesta competència que inclou les següents prioritats: aprendre a organitzar els propis materials digitals fent un ús adequat dels recursos que dona el núvol, l'aprenentatge pautat de les eines d'ofimàtica més habituals (editors de textos, presentacions visuals, fulls de càlcul), els criteris per la cerca i tria de les informacions per Internet, i la seguretat i els criteris ètics en l'ús dels recursos de la xarxa. Així mateix, es proposa prioritzar l'aprenentatge de la programació d'aplicacions informàtiques i la robòtica.

Promoure **l'autonomia en l'aprenentatge** (que inclou la competència d'aprendre a aprendre i la competència d'autonomia i iniciativa personal) és bàsic per al futur desenvolupament com a ciutadans, estudiants o professionals dels alumnes del centre. Per tant, ha de ser una prioritat que impregni globalment les activitats. Per aquest motiu, la metodologia de treball, definida anteriorment com a activa, ha de tenir com a referència constant l'objectiu final de la cerca de l'autonomia i la iniciativa en el treball, així com l'aprenentatge de les eines per l'autoregulació del propi aprenentatge. El model general d'activitats proposat anteriorment (metodologies actives i potenciació de l'avaluació formativa) han de tenir present aquest doble objectiu.

L'esperit i les **eines de recerca o investigació** s'han d'anar assolint a tots els nivells, no només en els projectes de recerca de 4t o el treball de recerca de Batxillerat. La metodologia de treball per projectes, la realització de petites investigacions i les metodologies de creació del coneixement a partir de la generació de bones preguntes investigables per part de l'alumnat han de contribuir a assolir aquest objectiu.

La **creativitat** és una eina essencial en tots els àmbits de la vida i promocionar-la és tasca bàsica del centre. Les metodologies de treball proposades, tant la idea general de metodologia activa, com la promoció de l'autonomia en l'aprenentatge i de l'esperit investigador hi han d'ajudar. A més, hem d'impregnar també d'aquest esperit el conjunt d'activitats del centre, no només dels àmbits artístics, ja que la creativitat és un element clau en la ciència, la tecnologia o les humanitats, per exemple.

La **capacitat de comunicar** mitjançant diferents llenguatges, amb eines diverses i amb objectius comunicatius variats es considera una competència fonamental per als estudiants. En conseqüència, la considerem una de les prioritats de treball del centre. Així, la comunicació de resultats i conclusions de projectes, investigacions i treballs es fa al final dels processos de manera sistemàtica i amb llenguatges variats. Pel que fa a la comunicació verbal oral i escrita, en l'organització del centre, es planifica l'aprenentatge de diferents tipologies textuais. Finalment, es promou el gust per la lectura mitjançant la lectura acompanyada, la dinamització de la biblioteca i dels clubs de lectura com a grups d'aprofundiment, gaudi i debat sobre les lectures, i la creativitat i la tècnica en l'escriptura, potenciant sobretot els propis Jocs florals i altres projectes i concursos.

La **competència lògico-matemàtica** va molt més enllà de la comprensió i domini de determinades tècniques matemàtiques. Es tracta d'una competència fonamental en què es procurarà fomentar la seva aplicació a contextos i situacions reals i estimulants dels àmbits de les ciències de la naturalesa, les ciències socials, les tecnologies, l'economia, etc.

b. Organització

L'assoliment dels objectius bàsics, seguint els principis i amb les prioritats esmentades fins ara, és una tasca complexa, que requereix una organització consistent, un treball perseverant i imaginatiu i que els recursos disponibles es posin amb criteri al servei dels mateixos.

Els principals criteris organitzatius ja consolidats a l'Institut Matadepera són els següents:

- Treballem amb **grups heterogenis**. Considerem que la millor manera d'assolir els objectius de l'educació inclusiva és l'organització de grups heterogenis. Entenem així que no s'organitzen els grups classe agrupant els alumnes per interessos, formes d'aprenentatge, ni nivells d'assoliment de competències. En canvi, sí que es planteja la possibilitat d'organitzar grups de treball amb alumnes de diferents edats (fins i tot de col·laboració amb els alumnes de les escoles de primària adscrites) i es manifesta la voluntat de fer tasques de col·laboració i aprenentatge mutu entre alumnes de diferents cursos.
- Es farà l'esforç organitzatiu per treballar amb **ràtios alumnes/professors moderades**, sigui fent grups relativament petits o posant més d'un professor a les aules i espais de treball.
- L'organització del professorat es basa en els següents criteris:
 - o El professorat treballa en equips col·laboratius: crea, aplica, avalua processos i aprenentatges i educa en grup. Per tant, cal facilitar les eines i els espais de coordinació i col·laboració contínua, eficaç i satisfactòria.
 - o Entre aquestes eines de comunicació s'utilitzen les digitals lligades a la xarxa, ja que es vol evitar que les reunions siguin espais per compartir informació que es pot haver compartit mitjançant altres canals més eficaços. El temps de reunió és valuós i cal pensar-ne l'ús amb criteri.
 - o Les reunions de treball poden tenir molts formats i han de ser flexibles segons els objectius, però cal tenir cura de tenir espais per:
 - reunions de nivell i de tutories, per tal de
 - Parlar de l'aprenentatge dels alumnes d'un mateix grup o nivell educatiu.
 - Organitzar l'acció tutorial.
 - Promoure i gestionar les bones dinàmiques de grup.
 - reunions de projecte, àmbits i departaments, per tal de:
 - Elaborar, triar, valorar o avaluar materials lligats a estratègies d'ensenyament-aprenentatge. Coordinació de diferents propostes educatives.
 - reunions de comissions de treball, per tal de:
 - Reflexionar sobre la coherència global de l'aprenentatge de diferents competències bàsiques
 - Promoure i organitzar els principals esdeveniments del centre: actes solidaris, concursos interns, espectacles, competicions esportives, etc.
 - o Es promourà la creació d'equips compactes, amb bon ambient de treball, amb temps suficient per assolir els seus objectius, amb autonomia, amb responsabilitat i amb lideratges distribuïts.
 - o Igualment, es planteja la prioritat en el centre de la formació contínua dels docents i del PAS. Pel que fa a la formació pedagògica es proposa de fer

propostes anuals des del centre (en format seminari o en accions puntuals) per facilitar-la segons les necessitats anuals derivades de l'evolució del projecte educatiu.

c. Tutoria – Participació – orientació (redactat provisional)

i. Relació amb famílies

- *Mantenir i consolidar la relació família - escola a partir del protocol d'atenció a les famílies (que determina la qualitat de les entrevistes, el traspàs d'informació, etc).*
- *Informació a les famílies de qualitat i detallada en els informes d'avaluació i en les reunions amb les famílies que obliga a pensar col·lectivament per part dels equips docents en tots i cadascun dels alumnes*

ii. Tutoria

- *Es procurarà assignar un nombre no excessiu d'alumnes per tutor (que oscil·li, si pot ser entre els 15 i els 20 alumnes), per tant es mantindrà el model de tutories compartides sempre que sigui necessari i possible. Això ha de permetre comunicar-se suficientment i amb una comunicació de qualitat amb els alumnes i amb les famílies*
- *El Pla d'Acció Tutorial determinarà, entre altres qüestions, la programació de les tutories. Serà un document viu per nivells en funció d'interessos i novetats educatives. En aquestes sessions de tutoria de grup les prioritats seran:*
 - *La dinàmica dels grups*
 - *L'autoconeixement, el coneixement de les emocions i l'empoderament dels alumnes per al seu coneixement i la seva orientació personal*
 - *El treball de valors*
 - *Els tallers de seguretat i salut*

d. Participació (redactat provisional)

- *L'Institut ha de ser un espai obert a les famílies. La seva participació en activitats educatives les enriquirà i les farà més eficients. Per facilitar aquesta participació es pot aprofitar la celebració de fires o altres actes per presentar els productes finals realitzats en projectes, de seminaris preparats per part dels alumnes, oferir xerrades per part de pares, demanar suport expert per la realització de tasques creatives per part dels alumnes, etc Fer un banc de recursos dels pares i de la gent del poble, i que puguin entrar a l'aula (comunitat d'aprenentatge).*
- *En el marc de l'arrelament a l'entorn, que és un objectiu bàsic del centre, aquesta obertura de portes del centre serà en doble sentit, de manera que el centre obrirà les seves activitats i els seus projectes a les institucions, empreses, entitats i persones del poble. Es procurarà aprendre de l'entorn i amb l'entorn. Sempre que sigui possible aquesta relació tindrà el format d'Aprenentatge Servei.*
- *Promoure la interacció educativa entre alumnes de diferents nivells i també amb els de les escoles de primària adscrites.*
- *Els alumnes lideraran projectes o activitats relacionades amb dinamització de la biblioteca, dinamització del pati, projecte de reciclatge...*

- *S'afavorirà la participació, el suport i la col·laboració dels pares fent aportacions a la línia que marca l'acció educativa a través del Consell Escolar i l'AMPA.*
- *Els diferents membres de la comunitat educativa tindran veu i vot en les principals decisions que afectin la línia del centre. Es promourà l'enfortiment de la participació mitjançant la comissió d'estudiants, els grups solidaris, els pares i mares delegats, les agrupacions sindicals, etc*
- *Es demanarà explícitament i regularment l'opinió detallada d'alumnat, professorat i sector de pares i mares mitjançant enquestes.*

e. Valors (redactat provisional)

i. Quins?

Solidaritat, pau, respecte, llibertat, democràcia, diàleg, civisme, justícia social, coeducació, diversitat cultural i sexual, salut i benestar físic, amistat, honestat
Respecte a l'entorn immediat i al medi ambient. Respecte al material i espais d'ús comú. Ciutadania.

Control emocional, autoestima.

ii. Com?

Creem oportunitats per tractar l'educació en valors a través del treball de totes les activitats de centre

Conèixer la realitat d'altres instituts de secundària per promoure la multiculturalitat.

Projectes de Solidaritat que caracteritzen el centre a partir de la Comissió solidària de l'Ins Matadepera (professor i grup d'alumnes Shout It) : Sopar Solidari, La Marató, Recollida de joguines Creu Roja, Gran Recapte, Connectant Mons.

iii. Consideracions ètiques de la tasca docent

Participació activa en l'entorn social.

Ètica professional que fomenta l'atenció igualitària i equitativa de l'alumnat.

Fomentar les capacitats individuals i específiques de cada alumne.

Respecte de la intimitat.

Per motius econòmics, ètics i pedagògics s'utilitzarà sempre que es pugui programari informàtic lliure sense cost.

f. Relació amb l'entorn (redactat provisional)

Matadepera és una població situada als peus del Parc Natural de Sant Llorenç. Per tant, el centre farà, d'aquest esplèndid marc que l'envolta, un punt de partida per a l'aprenentatge. Així mateix, aquest entorn natural serà la base a partir de la qual es farà un treball amb l'alumnat en l'educació sobre el respecte al medi ambient.

L'arrelament de l'institut al poble i a la comarca ens haurà de fer estar atents a les seves necessitats laborals i educatives, donant-los resposta segons les possibilitats de cada moment.

Es mantindrà una actitud de diàleg, cooperació i intercanvi professional amb els altres instituts d'ensenyament secundari de la ciutat i amb el centres de Primària adscrits,

amb l'objectiu que la xarxa d'ensenyament públic de tota la comarca resulti coherent i sigui fruit de la complementació d'esforços.

g. Plantilla docent (redactat provisional)

Per assolir els objectius proposats el disseny de la plantilla es revisarà anualment segons les pautes marcades pel Departament d'ensenyament i els criteris del Projecte de direcció i al comunitat educativa representada pel Consell escolar. En funció d'això es crearan i revisaran algunes places estructurals que garanteixin competències específiques en el professorat que les ocupi (a part de la seva especialització), de manera que puguin assumir tasques específiques proposades per la direcció i aprovades pel Consell escolar.

En la revisió del 2016 les places estructurals del centre són:

- Llengua catalana + atenció a la diversitat*
- Física i química + atenció a la diversitat*
- Biologia i geologia + competència lingüística en anglès*